

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKENT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
fődszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vál-
lalat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ AKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Tisztviselő-telep a nagyerdőn.

Nem egyszer irtunk már egy tisztviselő-telep létesítéséről. Tettük pedig ezt azért, mert más városok már sikerrel oldották meg ezen nagyfontosságú kérdést részben a hatóság támogatásával, részben anélkül.

Évek óta van felszinen nálunk ez a kérdés, de különböző okok akadályozzák az eszme megtestesülését. Mi azt hisszük, hogy ezen okok közt a legfőbb az, hogy azoknak, akik leginkább óhajtják a tisztviselő-telepet, nem igen van tőkéjük a telek megvételére. E tekintetben a viszonyok például Budapesten kedvezőbbek, amennyiben az ilyen telek megszerzéséhez elég néhány száz korona és a felépített lakás után a tulajdonos nem fizet többet 500—1000 koronánál évenként. Nálunk azonban a telek arányilag drága, a legtöbb jelentkező a telket csakis kölcsönvett pénzből fizethetné ki, már pedig, ha a telek árát is kell törleszteni, meg az épület költségeit is, ez oly nagy terhet ró különösen a vagyontalan tisztviselőre, hogy azt nem bírja meg, holott éppen az volna a főcél, hogy a tisztviselők olcsó szerrel juthassanak egészséges lakáshoz.

Mindezekből az következik, hogy nálunk a tisztviselő-telep, létesítését a városnak kell támogatni. És pedig nem pénzsegélylyel, nem az épület-anyagoknak beszerzési árban való adásával, hanem telkek átengedésével. Csakis így létesülhet egy tisztviselő-telep. A városnak — mivel ez a telep a nagyerdőn épülne, akár a körut egyik oldalán, akár a sámsoni vasutvonal két oldalán — nem kerülne anyagi áldozatába, a jövőben sem adna rá semmit, mert az összes közegészségi, közbiztonsági és közvilágítási kiadásokat a tisztviselő-telep létesítésénél és tartásánál fenn, végül 45—60 év múlva a város egy telepéhez jutna teljesen ingyen, melyet aztán tovább bérbe adhatna jó pénzen.

Eszünk ágában sincs azok nézetét támogatni, akik azt hangoztatják, hogy maga a város építtessen nyaralókat a nagyerdőn. A mostani nyári lakásokkal is sok baja van, azok fenntartása sokat elvon a bérjövödelemből és mégis kényelmetlenek, tűzbiztonsági nézőpontból pedig éppen nem mondhatók kifogástalanoknak. A városi tanács gondolkozott is ezen már meglevő nyaralók átalakításán, gyökeres javításán, meg is bizta a mérnöki hivatalt a költségvetés és tervek elkészítésével. A mérnöki hivatal jó munkát akart végezni, ez a munkát azonban körülbelül 50,000 koronát kíván. A tanács tehát legalább egyelőre — igen helyesen — nem ment bele ilyen nagy költségbe. Marad tehát minden a régiben és a szabad levegő után esengő közönség kénytelen így is kivenni jobb hiányában a nyári lakokat.

A tisztviselő-telepet, ha a város bizonyos jogelismérés címén kívül nem kér a telkek után semmit, amortizációra bármely házépítő bank felépítteti. Egy-egy családi ház kis kerttel nem kerülne többé 8000—12,000 koronába, melynek költsége 45—60 év alatt volna fizetendő, amely idő letelte után a lakások a város tulajdonába mennének át minden megváltási, vagy kártérítési összeg fizetése nélkül. Mint fentebb említettem, a telep összes fentartási, közegészségügyi, világítási és közbiztonsági költségek a telepeseket terhelnék, ezen költségek azonban már benne foglaltatnának a 8000—12,000 korona törlesztési tervzetébe.

A tisztviselő-telepnek ily módon való létesítése nem ártana a nagyerdőnek, különösen, ha az a sámsoni vasut két oldalán épülne, mert a fák már ott úgy is meg vannak ritkítva és az építkezésnél már azért is meg kell hagyni a fákat, hogy azok a telepnek árnyékot adjanak. Közlekedésre is ez az út volna legalkalmasabb, mert a helyi vasut végső állomását ez esetben a mostani végállomástól a telep végére tenné, miáltal kényelmet és olcsó összeköttetést nyerne a telep a várossal.

Szívesen vennénk, ha minél többen hozzászólnának ezen fontos kérdéshez.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1907 ápril hónap 12-ikén tartott közgyűlése.

Városunk törvényhatósági bizottsága f. hó 12-ikén közgyűlést tartott *Wesprémy Zoltán* főispán elnöklésével, a bizottsági tagok élénk részvétele mellett.

Elnöklő főispán üdvözlővén a közgyűlésben megjelent bizottsági tagokat, rámutat a tárgysorozat fontosabb pontjaira és megnyitja közgyűlést.

1. *Vargha Elemér dr.* polgármesteri titkár, aljegyző felolvasta az 1907 január és február hóról szerkesztett polgármesteri jelentést, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

2. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja a belügyminiszter 70,802—1906. számú leiratát a város 1904. évi zárószámadása tárgyában.

A közgyűlés a miniszter leiratát tudomásul vette.

4. *Oláh Károly* tanácsnok bemutatja a belügyminiszternek a nagyerdei nagy körut létesítése tárgyában hozott közgyűlési határozat jóváhagyását.

Tudomásul vette a közgyűlés a jóváhagyást

5. *Vecsey Imre* főjegyző előadja a belügyminiszternek a Pásti-utca kiszélesítése céljából megvenni elhatározott telekre vonatkozó részletesebb adatok és a vételár fedezete tárgyában hozandó újabb határozatnak a miniszteriumhoz való felterjesztését.

Tudomásul vétetett.

6. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja a belügyminiszter körrendeletét az 5 és 50 forintos államjegyek bevonása tárgyában.

Tudomásul vétetett.

7. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja a belügyminiszter leiratát a Szikszay örökösök tulajdonát képező házastelek $\frac{2}{3}$ -része vételárának fedezete tárgyában.

A közgyűlés tudomásul vette.

8. *Király Gyula* tanácsnok előadja a belügyminiszternek az Antal János és neje debreceni lakosok kaszálló elcserelése tárgyában leküldött rendeletét,

Tudomásul vétetett.

9. *Oláh Károly* tanácsnok bemutatja a kultuszminiszternek rendeletét a Fröbel gyermekkert által a siketnémák részére tett alapítványra vonatkozó alapító levélre.

A közgyűlés az alapító levelet elfogadja.

10. *Bészler Károly* tanácsnok tb. főjegyző bemutatja a kereskedelemügyi miniszter leiratát a városunkban szervezendő és felállítandó felsőbb ipari szakiskola tárgyában.

A közgyűlés a fentemlített iskolára 400,000 korona segélyt megszavaz és évi 10,000 korona szubvenciót.

11. *Szabó Kálmán* tanácsnok bemutatja a honvédelmi miniszter leiratát a loavató bizottságoknak az 1907. évre leendő megalakítása tárgyában.

A közgyűlés a loavató bizottságot megválasztotta és tudomásul vette a főispán által kinevezett tagok kinevezését.

12. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye átiratát, melyben bérharc esetén a katonaságnak aratási munkára átengedése iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának támogatását kéri.

A közgyűlés a feliratot hasonszellemű felirattal támogatja.

13. *Szabó Kálmán* bemutatja Moson vármegyének a katonai előfogatok rendezése tárgyában m. kir. honvédelmi miniszterhez intézett feliratát támogatás végett.

A közgyűlés hasonszellemű felirattal támogatja Moson vármegyét.

14. *Vecsey Imre* bemutatja Heves vármegye közönségének az alkotmány biztosítékának és a vármegyék önkormányzatának megerősítésére vonatkozó intézkedések törvényhozásilag megállapítása tárgyában az országgyűléshez intézett feliratát.

A közgyűlés a Heves vármegye feliratát pártolja.

15. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja Pozsony sz. kir. városnak a jelenlegi aránytalan cukorárak leszállítása érdekében szükséges törvényhozási és kormányhatósági intézkedések megtétele végett az országgyűléshez és a pénzügyminiszterhez intézett feliratát.

A közgyűlés Pozsony sz. kir. város átiratát egyszerűen tudomásul vette.

16. *Oláh Károly* tanácsnok bemutatja Temes vármegyének a magyar nemzeti oktatásnak a népnevelés terén keresztül vitele tárgyában az országgyűléshez intézett feliratát.

A közgyűlés Temes vármegye feliratát hasonszellemű felirattal támogatja.

17. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesteri értekezletének külön városi törvény alkotása és az állami közigazgatási költségeknek megtérítése iránt az országgyűléshez és a belügyminiszterhez intézett feliratát.

A közgyűlés a feliratot támogatja.

18. *Oláh Károly* tanácsnok bemutatja a helybeli r. kath. egyház megkeresését az iskolaépület fenntartási és egyházi segélyezés tárgyában kötött szerződés 8-ik pontjának módosítása iránt.

A közgyűlés felhívja a debreceni róm. kath. egyházat, hogy az iskola és egyházi segélyezés tárgyában kötött szerződéseket egyházi főhatósága által hagyassa jóvá, mert ellenkező esetben a segélyt kénytelen volna a költségvetésből törölni.

19. *Oláh Károly* tanácsnok előadja a városi tanácsnak a helybeli izraelita és autonom orthodox izraelita hitközségekkel az iskola és egyházi segélyezésekre vonatkozólag kötött szerződéseket jóváhagyás okából.

A közgyűlés a szerződéseket jóváhagyta.

20. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja a közigazgatási bizottságnak 1906. év II. feléről szóló jelentését.

Tudomásul vétetett.

21. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja az igazoló választmány jelentését az 1907. évi március 14-ikén, a hatvan-utcai III. választókerületben tartott bizottsági tagválasztás eredményének jóváhagyásáról.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

22. *Vecsey Imre* főjegyző beterjeszti a tanács jelentését a szervezeti szabályrendelet módosítása tárgyában kívánt jelentésnek a folyó évi május havi rendes közgyűlés napirendjének kitűzése iránt.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és a szervezeti szabályzat tárgyalását a május havi közgyűlésre kitűzi.

23. *Varga Károly* tb. tanácsnok előadja a tanács előterjesztését az üresedésben levő rendőrfogalmazói állás betöltésének elhatározása iránt.

A közgyűlés felkéri főispán urat, hogy az eddig üresedésben levő rendőrfogalmazói állásra hirdessen pályázatot oly formán, hogy ezen állás már a legközelebbi közgyűlésen az általános tisztújításig betöltsék.

24. *Varga Károly* tb. tanácsnok előadja a vízvezetéki szabályrendelet tervezetét.

Márton Imre halasztási indítványát a közgyűlés elfogadta, a kérdést a napirendről leveszi és ennek tárgyalását április hó 26-án tartandó közgyűlésen tartja meg.

25. *Varga Károly* tb. tanácsnok bemutatja a vízdíj-szabályzat tervezetét.

Az előbbi pont sorsára jutott.

26. *Varga Károly* tb. tanácsnok bemutatja a város csatornázási szabályrendeletének tervezetét.

Napirendről levétetett.

27. *Varga Károly* tb. tanácsnok bemutatja a város általános szabályozásának tervezetét.

Napirendről levétetett.

28. *Oláh Károly* bemutatta a városnak a tanyai iskolák ügyében a kulturminiszterrel kötött szerződést, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

29. *Vecsey Imre* főjegyző előadása után a közgyűlés kimondta, hogy a Könyök-utca 7—9. számú telkeket 1600—1600 koronáért eladja.

30. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja özv. Berger Jenőné ajánlatát, melyben posta-kerti ingatlanát 120,000 korona vételárban megvételre ajánlja.

A közgyűlés az ingatlant 110,000 koronáért megvenni határozta.

31. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja özv. Krámer Sámuelné ajánlatát, melyben Hatvan-utcai 6. sz. házat megvételre ajánlja.

A közgyűlés az ajánlatot nem fogadta el.

32. *Vecsey Imre* előadása után a közgyűlés elhatározta, hogy a III. sz. pallagi birtokon a Berger Dániel által épített gazdasági épületeket 45,000 korona árért átveszi.

33. *Török Gábor* erdőmester 50,000 korona hitelt kér favágatásra. A közgyűlés a hitelt megadja, egyben az I. o. botfa árát 2 koronával felemeli.

34. *Varga Károly* tb tanácsnok a hatósági mézszár-
szék ügyét ismerteti. A közgyűlés elfogadta a tanácsi javaslatot és az ügyet a májusi közgyűlésen fogja tárgyalni.

35. *Vecsey Imre* az ondódi és ujosztási földeken gyakorolható vadászati jog bérbeadásából befolyó jövedelemnek hová való fordítását adja elő. A közgyűlés elhatározta, hogy ezentul a bérjövödelem nem az utca gazdaságokat, hanem a várost illeti.

36. *Dr. Tóby Elek* aljegyző bemutatja a XII. gyógyszer-tár felállítására vonatkozó kérvényeket. A közgyűlés többek hozzászólása után nagy többséggel kimondotta, hogy a XII. gyógyszer-tárnak a Miklós- és Arany János-utcák közt fekvő külsőségen való felállítását engedélyezendőnek tartja.

37. *Szabó Kálmán* tanácsnok előterjeszti a m. kir. honvédegyalozred parancsnokságának kérelmét egy tornacsarnok építésére. A közgyűlés a jelzett célra 110,000 drb téglát szavaz meg.

38. *Király Gyula* tanácsnok előadása után a közgyűlés az urkocsisok egyletének 500 koronát szavazott meg versenydíjra.

39. *Vecsey Imre* főjegyző ismerteti Békessy László és társainak kérvényét, melyben az általuk létesítendő faipar részvénytársaság céljaira területet kérnek.

A közgyűlés az ispotálylajos mellett elterülő legelő 4 holdnyi részletét 25 évre átenged a részvény társaságnak.

40. *Bészler Károly* előadása után a közgyűlés kimondta, hogy Kohn Henrik kézirizalog kölcsön intézete tartozik leteni 10,000 korona óvadékot.

41. *Vecsey Imre* főjegyző előadása után a közgyűlés a néhai Nagy János hagyományára vonatkozó alapítólevél tervezetekhez hozzájárult.

42. *Vecsey Imre* főjegyző betérjesztette a 2400 koronán alul fizetéses tisztviselők, valamint az összes városi alkalmazottak drágasági pótlék megadása iránt beadott kérvényeket. A közgyűlés a drágasági pótlékot az 1907. év II. felére megszavazta.

43. *Vecsey Imre* főjegyző bemutatja Sipos György gyámpénztáros kérelmét 3 havi szabadság megadása iránt. A közgyűlés a kért szabadságidőt megadta.

44. *Dr. Tóth Emil* aljegyző ismerteti Medgyaszay Dezső dr. árvaszéki ülnök kérelmét előző szolgálatának nyugdíjába való beszámítása iránt. A közgyűlés a kérelmet okainál fogva teljesítette.

45. *Dr. Tóth Emil* aljegyző betérjesztett néhány nyugdíjazási, özvegyi és gyermeknevelési járulék iránt beadott kérvényt, melyeket a közgyűlés a nyugdíjellenőrző bizottság javaslata szerint kedvezően intézett el.

46. *Dr. Tóth Emil* aljegyző bábaokleveleket mutatott be kihirdetés végett, melyeket a közgyűlés tudomásul vett.

A tárgysorozat ekképpen letárgyaltatván, elnöklő főispán megköszöni az érdeklődést és annak kijelentése mellett, hogy a hitelesítő közgyűlést ápril hónap 13-án tüzi ki — a közgyűlést bezárja.

Szarvasmarha-forgalom.

Irta: Erekly Károly.

A forgalom az állattenyésztés egyik legfontosabb emelője. Példa is van rá. Pirkner János adatai szerint Tolna vármegyében oly nagy tömegben vásárolták össze a vidéki kereskedők a szarvasmarhát, hogy a vármegye gazdasági egyesülete forgalmi akadályokkal szándékozott már gátat vetni a kereskedelem elé. Szerencsére azonban az intézkedés nem történt meg. A gazdák rájöttek, hogy a kereskedelmet nem korlátozni kell, hanem kielégíteni. Tenyésztőállatokat neveltek és husz esztendő leforgása alatt eladtak sok ezer darab szarvasmarhát, miközben marha-állományuk hatvanezerrel közel százezerre emelkedett.

Tolna vármegye esete azt mutatja, hogy a helyesen irányított forgalom növeli az állattenyésztést és hogy sohasem kell attól félni, ha elviszik a jószágot, csak a tenyészállat maradjon meg. Ezen az alapon tartom részemről szükségesnek, hogy országos állatkereskedelmünket a modern viszonyoknak megfelelően szabályozzuk. Igaz ugyan, hogy állatkereskedelmünk önmagától is áttejődik a mai viszonyoknak megfelelő szervezetbe, de akkor a tenyésztés megszenvedi a rendszertelen átmenetet és az állatforgalom is a közvetítő kereskedelem hatalmába kerül, éppen úgy, mint a gabonakereskedelmünk már odajutott.

A szarvasmarhatenyésztést illetőleg az állatforgalomnak az a két ága érdekel bennünket, melyek a külső országok és vágóhidak számára szállítanak. A közbelső forgalmi ágak, az igás marha, a tejelő tehén és egyéb haszonállat beföldi vásárlása végeredményben csak közvetve hat az állattenyésztésre, mert az állat csak gazdát cserél. Az állattenyésztés igazi, végső fogyasztópiaca a külföld, meg a vágóhid. Nálunk az évenként levágott szarvasmarha egymilliókétszázezer darab, kiviteli többletünk pedig körülbelül háromszázezer darab. Mivel ennek a szarvasmarhafogyasztó-piacnak tervszerű megnövelése nem áll hatalmunkban, arra kell törekednünk, hogy a kereskedelem hozzá vezető szövevényes útjait megegyeszerítsük és állatértékesítő szövetkezetek révén a gazda részére hozzáférhetőbbé tegyük. Franciaországban, Dániában és Németországban egész sereg állatértékesítő szövetkezet működik már a gazdák és mézszárosok teljes megelégedésére. Németországi tanulmányutamról hoztam is magammal leírásokat ezeknek a szövetkezeteknek szervezeti és üzemi berendezéséről, meg az árszámításairól.

Magyarországon is létesíthetünk hasonló szövetkezeteket. Igaz ugyan, hogy a gazdát a mai árak mellett (mikor nagyjából két korona a tenyészbika, egy korona a friss fejőstehén meg az üsző és nyolcvan fillér a vágómarha élő súly kilója), nem igen érdeklik a közvetítő kereskedelem bevételei. Gondoljunk azonban a jövőre is. Sertésenyésztésünk is katasztrófaszerűen ment tönkre tizenöt esztendővel ezelőtt, mert nem gondoskodtunk a jövőjéről. Európában legjelesebb volt a magyar sertés. De a tenyésztés fénykorában senki sem törődött a kereskedelmi meg a gazdasági szervezkedéssel és a tizenöt év előtti szerencsétlenséget sertésenyésztésünk még ma sem heverte ki. Az állattenyésztést meg az állatforgalmi politikát egységesen kell szabályoznunk. Különben megeshetik velünk, hogy szarvasmarhatenyésztésünk elveszti függetlenségét s teljesen a közvetítő kereskedelem ármegszabó hatalmába kerül.

Állatforgalmi politikánk eddigelé az elképzelhető legszerencsétlenebb volt. A mai állatvásárrendszer egyenesen tarthatatlan. Évenként ötezeröt száz állatvásáron öt és fél-

millió szarvasmarha hajtatik fel és eladásra csak két millió darab kerül. Ez a kétharmadában meddő vásározás közgazdasági veszedelem. A vásár a paraszt gazdának megrentója és átka. Már a keletkezése is magán hordja a bűn jellegét. Rendszerint kortesjutalmul kapták a községek. A képviselőnek sem került semmibe, a kereskedelmi kormányának sem volt vele kiadása, tehát osztogatták derűborura. Így aztán az állatvásár tultengése miatt még céljának sem képes többé megfelelni.

A régi, nagy országos vásárra felhajtottak néhány ezer darab marhát. Nagy távolságról és külső országokból jöttek el rá a vevők. Haszna volt belőle a közigazgatási hatóságoknak, az egyes gazdáknak, és az országos állattenyésztésnek is. Ezzel szemben a mai ugynevezett országos állatvásárra felhajtának néhány száz darab marhát, s a gazdák közti csere kereskedelmet leszámítva, az állatvásáron ugyanazok a kereskedők vannak jelen, akik az istállóban is megtalálják a gazda eladó szarvasmarháját. Ily módon az apró országos vások nem felelnek meg régi hivatásuknak, sőt tultengésük miatt közgazdaságilag egyenesen károsnak mondhatók. A vásárügy ma akkor fejlődne helyesen, ha a vásárok számát redukálnák. Teljesen eltörölni még nem lehetne az állatok időszerű fölhajtását, mert a parasztgazda itt vásárol legkényelmesebben, de a táviró, telefon, posta és vasut mai korszakában az állatvásár már csak olyan kiállítászerű összejövetel, amelyik napról-napra veszít fontosságából és nincs messze az idő, mikor éppen úgy meg fog szünni, mint a papír, bőr, fa és egyéb áruk vásárszerű árusítása is megszűnt.

A szarvasmarha kereskedelem legideálisabb szervezete az lenne, ha az ipari kereskedelem mintájára fejlődhetné ki. Sok elmélet helyett egy példát mondom. A kis lakatos műhelyből úgy lett mezőgazdasági gépgyár, hogy mindig új és új konzuments keresett magának s műhelyét a szükségletnek megfelelően folytonosan növelte. Gyarapodásának tehát az volt a lényege, hogy műhelyét saját kereskedelmi tevékenységével növelte gyárrá. Az állattenyésztő gazda is haladhat hasonló uton, ha elegendő takarmánytermő föld áll rendelkezésére, hogy tenyésztését megnövelhesse. És valóban vannak is Magyarországon nagy uradalmak, amelyek még néhány esztendeje egész kicsinyben tenyésztettek és ma évenként ezerszámra produkálnak borjut és még hozzá tenyésztésük állandóan növekszik is.

Az állattenyésztő kis gazda nincsen ilyen kedvező helyzetben. Ha keres is magának új fogyasztót, mint marhakereskedő, állattenyésztését nem növelheti meg oly módon, mint az iparos a műhelyét, vagy a nagybirtokos az istállóit meg a takarmányprodukciónak, hanem fölcsap marhakereskedőnek. A kevésbé élelmes kis gazdától megvásárolja a marhát s aztán nyereségre eladja. Az állatkereskedelemnek a közvetítővel dolgozó ága Magyarországon óriási mértékben terjed és ha az állattenyésztő gazdák szövetkezetei vagy kereskedelmi részvénytársaságai nem lépnek még idejében közbe, akkor szarvasmarhaforgalmunk éppen úgy a közvetítő kereskedelem hatalmába kerül, mint buzakereskedelmünk és a hustermelésben is beáll az az anomália, hogy a mészáros, meg a városi lakosság drágán kapja a húst, a gazdának meg semmi haszna sem lesz belőle.

Ezen a direkt káron kívül van a közvetítő kereskedelem elhatalmasodásának még közgazdasági és társadalmi rossz oldala is. Az állatforgalmi közvetítő kereskedelem olyan méreteket ölthet, tekintettel a benne forgó milliárdokra, hogy a magyar termőföld teljesen a közvetítő

kereskedelem hatalmába kerülhet és a régi, nemzetfenntartó földbirtokososztály végleg elbukik. A bányák törtenelmére és sorsára hivatkozom. A bányák száz évvel ezelőtt kizárólag az államoké és földesuraké voltak. Ma a közvetítő kereskedelem tulajdonában vannak. Az átvedlés utja a következő volt: A bányák urai nem foglalkoztak a szén, a vas és az érc elárusításával. Az eladást a kereskedőkre bízta. És ebben rejlett a vesztség. Mikor a társadalom szén, vas és egyéb bányatermékszükséglete a forgalmi gazdaság révén folyton emelkedett, a kereskedők nem bírtak a bányáktól kellő mennyiségű árucikket kapni s mivel látták azt is, hogy a bányák termelőképességét észszerű géppel, modern szerszámmal és helyes befektetéssel meg lehet növelni, pénzüket följánlották a bányák urainak s részvényesek, majd pedig idővel a bányák kizárólagos urai lettek. A bányatermékek közvetítő kereskedői megvásárolták a bányákat azon a pénzen, amit éppen a bányaterméket közvetítő elárusításából nyertek.

Hasonló folyamat fog végbemenni a földbirtokososztály és közvetítő kereskedők közt is, amint az állat- és állati termékkereskedelem teljesen az utóbbiak hatalmába kerül. Jelenleg a közvetítő kereskedelem főképpen még csak arra szorítkozik, hogy a föld- és az istállótermékeit elszállítsa. Amint azonban szervezkedik és elég erősnek érzi magát ahhoz, hogy a termelést fokozhassa is, akkor fel fogja ajánlani a gazdának a pénzét, hogy együttesen építsenek modern istállót, részvényes társa lesz a gazdának s rövid idő alatt tulajdonába megy át az egész magyar termőföld. Akkor aztán ugyanaz az elfogult kereskedelmi sajtó, amelyik ma a parcellázás és a parasztbirtok hive, hirdetni fogja, hogy a modern mezőgazdasági termelés tíz-huszezer holdas uradalmakban ott lehetséges csak, ahol gép és szakértelem dolgozik.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A jog- és pénzügyi bizottság folyó hónap 8-ikán látogatott ülést tartott a városház kistermében Vecsey Imre főjegyző elnöklésével. Az ülésen a következő tárgyak kerültek vitatás alá:

1. Budapest fő- és székváros — mint már azt lapunkban terjedelmesen hoztuk — az adórendszer reformjának ügyében felirattal fordul a képviselőházhoz, ezen feliratot pártolás végett megküldte városunknak. A jog- és pénzügyi bizottság Budapest feliratát hasonló szellemű felirattal pártolja.

2. A helyben állomásozó 3-ik honvéd gyalogezred parancsnoksága tornacsarnokot akar építeni házilag. Ezen célra építési agyagot, téglát és cserepet kér a várostól. A főszámvevő nem javasolja a kérelem teljesítését. A bizottság az ügyet szintén elutasító javaslatlaltal terjeszti a közgyűlés elé.

3. A nagy kölcsönből félmillió koronát kell felvenni különböző munkák teljesítésére; a bizottság a felvételt pártolólalag terjeszti a közgyűlés elé.

4. A belügyminiszterium leküldötte a város 1903. és 1904. évi zárószámadásának jóváhagyását néhány megjegyzés kíséretében. Az 1904. évi zárószámadásra vonatkozó leiratra vonatkozólag a bizottság azon javaslatot teszi a közgyűlésnek, hogy irjon fel a belügyminiszterhez, hogy a város vagyoneleltárának összeállításakor felvett és a közgyűlés által elfogadott 250,000 koronának a tartalékba helyezését hagyja jóvá.

5. Veres Gyula debreceni Csokonai utca 5. sz. háztulajdonos házastelkét 10,500 korona árban hajlandó a városnak eladni. A jog- és pénzügyi bizottság az ajánlatot kiadta az ev. ref. egyháznak, hogy nyilatkozzék van-e szüksége ezen telekre, mely az ev. ref. iskola szomszédságában van.

6. A város elhatározta, hogy a Piac-utcai Szikszay-féle házat megveszi. A belügyminiszter az adásvétel ügyét jóváhagyta, ámde kérdi a várost, hogy mily alapból szerzi meg az ingatlant. A jog- és pénzügyi bizottság az ügyet azon javaslattal terjeszti a közgyűlés elé, hogy az ingatlant a községi adót pótló alapból szerezzék meg.

7. Békessy László és társai beadványt intéztek a városhoz, adná át az ispotálylajos pusztarészét az alakuló faipari részvénytársaság részére ötven évre. Hosszas és beható eszmecsere után a jog- és pénzügyi bizottság kimondta, hogy mivel a városnak már a közel jövőben szüksége lehet ezen telekre, az átengedést nem javasolja.

Lapunk multkori számában irtunk a vállalatok létesítésének szükségességéről és kívánatosnak jeleztük, hogy a város a legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi támogatásban részesítse mindazokat, akik nagyobb vállalatoknak, iparágaknak és gyáraknak alapításán fáradoznak. Ennek dacára nézeteink az, hogy ezt a telket a város a jelzett célra nem adhatja, mert arra a közel jövőben valóban szüksége lehet. A városi tanács azonban, mely nagy gondal akarja az ipari vállalatokat támogatni, bizonyára módot fog találni a kérelemnek más helyen való teljesítésére.

Debrecen város régi bünkrónikája.

(Folytatás).

1634. Dóró Ferenc bordélykodással üzérkedvén, lófarkon meghurcoltatott, aztán felakasztatott.

1635. Mahódiné a superintendenst mocskos nyelvvel gyalázta és az diákokhoz az eskolába feljárt, amikor özvegyen maradt és vendégségekben dorbézolt, miért is a hóhér által megverettetett.

1636. Nyeregjártó Mihály ördögteremtéssel káromkodott, miért is méltó a halálra. Kitörültetik az élők közül oly formán, hogy kővel agyonveretik.

1636. Bucsei Jánosné ördögi mesterséget üzött, égettessék meg büntársának Fodor Andrásnak jelenlétében, ez pedig azután akasztassék fel.

1637. Debreczeni Mihály sodomiába esvén, megégettett.

1638. Donga Szabó Pálról bebizonyosodott, hogy Nagy Jánost megölte, mert beleütötte kését; item, hogy az édes anyját is rutul szidalmazta és meg is sebesítette, vonattassék ki a nyelve, metszessék el jobb keze, azután pedig vétéssék feje.

1638. Akik szánkázásban maguk kedvét akarván tölteni, deprehendáltak, mindazokkal egyetemben, akik a szánon lesznek. Vitessenek a kétajtaju fogházban és tartassanak ott 15 napig, míg egy vasárnapon a templom előtt kalodában legyenek.

1643. Kaszás Balázné, Szabó Jánosné és Tormásné mérgezéssel vádoltatnak. Kaszásné azonban megesküdött társai nevében is az élő Istenre, hogy ártatlanok. Szabadon bocsáttattak.

1643. Vékány Mihálynénál hamis pénzt találtak. Kiűzetett a városból.

1649. Bács megyei Jakabné nyilvános házat tartott. Példaadás okáért feje nyomban leüttetett.

1651. Tarnai István püspök feleségének sirját néhány gonosz ember kiásta és megcsonkította, a koporsót kirabolta. A bűnösök keményen meglakoltak. Kezüket a hóhér levágta, majd testüket kerékre vetette, végül felakasztotta.

1666. Farkas Jánosnak a teremtő Isten neve káromlását nem szenvedhette a magisztrátus és miután elégséges tanu világosságra hozta káromlását, de meg tavalyi emberölése és orozsága is nyilvánvaló lett, ideo elsőben a hóhér kezeibe adattassék, tüzes fogóval meg is fogdostatott, annakutánna, amely nyelvvel leendő Istenét káromolta, kimetszetett, két keze is, kivel a gyilkosságot patrálta elvágattassék és az akasztófára szegesztessék, végül kerékre vettetett és kővel agyonveretett.

1666. Bakó Mihály a városházát invadálván, a kis tanácsház padlását felfurván leereszkedett, három almáriumokat vasszegekkel felnyitott, a város pénzét eltolvajlotta. Adassék hóhérkézbe, tüzesfogóval fogdostassék meg, annakutánna törettessék meg a keréken. Et ita factum est.

1667. Kovács Simonné boszorkánynak mondatik, mert éjszaka macska képében járt. A magisztrátus a vádlottat felmentette.

1668. Veresmarti Máté egy belga vitéz hátrahagyott özvegyével közös házat tartott. A magisztrátus utasította őket, hogy azonnal keljenek egybe és kövessenek ekléziát.

1669. Vajda Mihály és Király Jánosra rá bizonyosodott, hogy a város erdőit tékozolták és a maguk hasznára fordították. Exemplumot kell statuálni. Azért tehát vétessek el minden jószáguk, minthogy hamis hitben találtattak megszalmakoszoruztatnak, nyakukba kötél vettetik, majd keményen megveretvén, a városból kiűzetek hóhér által.

1669. Csanádi István nyelve vallásával mondja, hogy hamis dolgokat cselekedett a város kárára. Tisztétől megfosztatván ekléziát követ.

1673. Kos Márton a magisztrátust diffamálta, jó hírében, nevében gyalázta, ezért hóhérkézbe adattatik, nyelvére pedig fogó vettessék, azután ekléziát kövessen s ha nem emendálja magát, nyelve vonattassék ki.

(Folyt. köv.)

Körrendelet.

Valamennyi lörvényhalóság első tisztviselőjének.

A hazai vonatoknál alkalmazott munkások körében már hosszabb idő óta észlelhető a vasuti munkások országos szövetségének féktelen izgatásai következtében a legutóbbi időkben sajnos oly fordulatot vettek, hogy minden pillanatban várható, hogy a munkások passzív rezisztenciába lépnek, esetleg a munkát teljesen megtagadják. Miután előrelátható, hogy a passzív rezisztencia esetén is az azonnal elbocsájtandó munkások, de főképpen teljes munka megtagadása esetén a szrtájkoló munkások igyekezni fognak a dolgozni hajlandó munkásokat a munka abbahagyására rábírni és e céljuk elérése érdekében ez utóbbiakat terrorizálni fogják, sőt nagyobb mérvű erőszakosságok és rendzavarások is be fognak következni, a forgalom akadálytalan lebonyolítása érdekében pedig a munkát folytatni kívánó munkások minden támadástól feltétlenül megóvándók. Felhivom Cimed, hogy ezt a mozgalmat állandó és legélesebb figyelemmel kísérve, preventive is minden lehető annak esetleges megakadályozása iránt haladéktalanul tegyen meg, egyidejűleg saját hatáskörében intézkedjék, hogy közegei a dolgozni akaró munkásokat feltétlenül védjék meg és általában a vasuti főnökségeket ilyen munkászavargások esetében a legerélyesebben támogassák. A mozgalom minden egyes jelentősebb mozzanatáról kimerítő, esetleg távirati jelentést várok.

Budapesten, 1907. évi március 30.

Andrássy s. k.

Hirek.

— **Személyi hir.** Kovács József polgármester és Magoss György dr. főügyész a héten fontos függőben levő, részben megvalósítandó ügyek elintézése és megbeszélése végett Budapesten időztek. Mihálik József dr. kir. tanácsos, a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének előadója a héten megtekintette a városi muzeumot és szemléje után arról elismerően nyilatkozott.

— **Debreceni iparosok Sztérényi államtitkáránál.** A debreceni ipartestület nevében küldöttség járt a héten Sztérényi József államtitkáránál Tóth Kálmán vezetésével, amely a debreceni kamarai választások ellen beadott főlebbezéseknek igazságos elbírálását kérte az államtitkártól. Sztérényi József államtitkár válaszában megnyugtatta a küldöttséget, hogy a főlebbezések elbírálásánál a tiszta igazság fog érvényesülni és a választók akaratának meggyílvánulását, ha szabálytalanságok nem történtek, a kereskedelmi kormány természetesen jóvá fogja hagyni.

— **Utcáink vasárnapi tükre.** Több alkalommal irtunk már azokról a botrányos dolgokról, amelyeknek tanúi vagyunk mindannyian a mi legforgalmasabb utcánkon: a Piac-utcán, különösen vasárnapokon. Elképzelhetetlenül gyalázatos dolgok folynak le az aszfalton. Káromkodás, piszkos, obszcén beszédek, trágár megjegyzések röpködnek szerteszét, tülekedés, taszigálás jobbról-balról úgy, hogy jobb izlésű és tisztességes emberek publikumunk jóformán ki sem megy a főutcára ünnep- és vasárnapokon. Ez az állapot valóságos szégyenfoltja városunknak, amely foltot el kell tüntetni mielőbb. Első sorban is helyes volna, ha a városi tanács megkértené az állomás parancsnokságot, hogy a katonaság sétálását a a piac-utcai városház oldalán ünnepeken és vasárnapokon tiltsa be. Így van ez nem egy nagyobb városban, mért ne lehetne az illemmel nem törődő elemeket nálunk is a másik oldalra terelni. Ezzel együtt a vihogó, nyiharászó fehérszínű is átvonulna a regiment után a másik oldalra. Az éktelenül káromkodókat és az utcán rendetlenkedő cibileket pedig fülelje le a rendőrség és tegye őket hétfő virradatig hűvösre és akkor mindjárt megtisztul a járó a sok erkölcsi szeméttől.

— **A nagyerdei nyaraló bérlői.** A városi tanács tudvalevőleg az idén zárt ajánlati versenytárgyalást hirdett a nagyerdei nyári lakások bérlésére. A nyaralókra beérkezett ajánlatokat a tanács f. hónap 8-án tartott ülésében tárgyalta és a nyaralókat a következő ajánlattevőknek adta bérbe: Özv. Erber Vilmosnének 920 kor. Szántó Győzőnek 500 kor. Kernhoffer Józsefnek 450 kor. Aberle Raymundnak 350 kor. Deutsch Ignácnak 400 kor. Kemény Mórnak 620 kor. Tóth Imrének 610 kor. Békés Lajosnak 455 kor. Horváth Jenőnek 450 kor. Koncz Akosnak 220 kor. Szántó Sámuelnek 250 koronáért. Nem érkezett ajánlat az 1-ső számú villa emeleti és a 3 ik villa emeleti részének a nagyerdőre néző oldal lakására.

— **A konyhakerti növények betegsége.** A magyar-óvári növényélettani és kórtani állomás adjunktusa, Hegyi Dezső régen érzett hiányon segített a konyhakerti növények betegségeiről való munkájával. A földmivelésügyi miniszter rendeletére az állomás ezt az ügyes és szakavatott munkát a gazdáknak, ha ezért odafordulnak, megküldi.

— **Kérelem.** Jékey István dr. h. szolgabíró Károlyi—Erdőd Szatmár megye, felkéri mindazokat, akik az 1896—7. tanévben a debreceni m. kir. gazdasági tanintézetet végeztek, hogy tartózkodási helyüket vele május hónap 1-éig tudassák és Pünköszt vasárnapján este 9 órakor az Arany-Bika szálló éttermében sziveskedjenek megjelenni.

— **Arad öröme.** A szépen haladó és fejlődő Aradon nagy örömet keltett Apponyi Albert gróf kultuszminiszter leirata, melyben értesíti, hogy a felsőbb leányiskolát az internátussal együtt még ez év őszén felállítja. Az öröm annál nagyobb, mert a miniszter az iskola felszerelésének terhét nem kívánja a várostól, valamint a fentartási költségek címen előírt évi 1500 koronát elengedte, illetve tárcája terhére vette át.

— **Temesvár sz. kir. város közigazgatása az 1906 évben.** Vaskos és tartalmas munkát kapott ezen címen lapunk szerkesztősége. Temesvár sz. kir. város ezen kötetben jelentést ad a közigazgatás elmúlt évéről a XII. szakasz alatt. A munka igen érdekes és tanulságos adatot tartalmaz és a jelentés fényes tanúsága annak, hogy az egy célt szolgáló akarat mennyi üdvös dolgot létesíthet. Nem érdemtelen felemlíteni, hogy 1906-ban a város házi pénztáránál jótékonycélu adományok címén 22,321 korona 30 fillér jött be. (Ugyan mennyi jött ezen a címen a mi házipénztárunkba? Szerk.) A munkáslakások építése iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A közgyűlés által megalakított munkásjóléti bizottság által megindított mozgalom következtében 300 földmunkás szállítja filléreit, a vasuti műhely munkásai 100 munkásház építésére kértek telket; a Turul cipőgyár pedig 400—500 munkáslakást szándékozik létesíteni a gyár munkásai részére. A kötetből a város egész életét mint tiszta tükörben láthatjuk.

— **Szövőgyár Hajduböszörményben.** A Hajduböszörményi Első Szövőgyár részvényesei vasárnap délelőtt a városháza dísztermében alakuló-gyűlést tartottak. A gyűlésen Friedrich Lajos nagykereskedő elnökölt. A gyárra 1500 drb. 200 koronás részvényt jegyeztek és a város ingyen-telekkel és 3000 koronával járul hozzá, ugyancsak az állam is segítségben részesíti a gyárat. Az alapszabályokat most készítik. Azután megválasztották az igazgatóságot és a felügyelő-bizottság tagjait. A gyárépítést a vasuti állomás mellett azonnal megkezdik és már júliusban üzemben lesz a gyár.

— **Cyankali-gyár Fiumében.** Fiuméből jelentik, hogy e hó folyamán fogják megtartani az ottani cyankali-gyár részvénytársaság alakuló-gyűlést. A gyárat egy olasz konzorcium építetteti, amely egyúttal a megfelelő készítési eljárásra vonatkozó szabadalomnak a tulajdonosa. A vállalat, amelynek alaptőkéje három millió korona lesz, a Fiumei Kereskedelmi Bank közbenjárása mellett alakult. Ez utóbbi fogja a gyártelep összes készítményeinek eladását közvetíteni.

— **Állatkihajtás a Hortobágyra Miután a Hortobágy már zöldülni kezd, a tanács e heti ülésén elhatározta, hogy a lovak és sertések kihajtását e hó 14-ére, a szarvasmarhák kihajtását pedig 17-ére engedélyezi.**

— **Thaly Kálmán dr. képviselő jubileuma.** Thaly Kálmán dr. városunk I. kerületének országgyűlési képviselője huszonöt éve képviseli városunkat. Debrecen sz. kir. város közönsége elhatározta, hogy a tudós képviselő jubileumát május hóban megüli és arra Thaly Kálmán drt meghívja. A jubiléum képviselő értesítette Kovács József polgármestert, hogy május tizedikére városunkba érkezik. A város közönsége bizonyára impozáns módon fogja a tudós képviselő iránt érzett tiszteletét és szeretetét kifejezni.

— **A világitási bizottság ülése.** A világitási bizottság f. hónap 9-ikén ülést tartott Körner Adolf tanácsnok elnöklésével. A bizottság több, a villamos telep építésére vonatkozó dolgot beszélt meg, elhatározta, hogy az utcai gázvezetékét megvizsgálattja avégből, hogy nem történt-e a tél folyamán valami csőrepedés. Végül az utcai hálózatát bővítvi azon a helyeken, ahol még eddig nincs a gáz bevezetve.

— **A Kossuth-szobor bizottság ülése.** A Kossuth-szobor bizottság ma délelőtt ülést tartott, melyen jelen

voltak a város részéről Kovács József polgármester, Oláh Károly kultur tanácsnok, a szoborbizottság részéről Komlóssy Arthur, dr. Bakonyi Samu és Tóth Béla, a bizottság pénztárosa.

— **A nyugdíjellenőrző bizottság** f. hónap 9-ikén ülést tartott *Vecsey Imre* főjegyző elnökletével. A bizottság három rendőr nyugdíjaztatását javasolja a közgyűlésnek.

— **Ajanlat sáskairtásra.** A magyar királyi földmivelésügyi miniszter értesítette a városi tanácsot, hogy Spuller János debreceni lakos közvetlenül hozzá benyújtott beadványában a sáskának petroleummal való leöntése és felégetése utján való irtására javaslatot tett. A miniszter azonban azt mondja, hogy a petroleummal meglocsolt gyeper nem igen gyújtható meg, mert mégis legalább egy-két percig várni kell, míg a locsolás megtörtént és az illető locsoló, legyen az napszámos vagy fogat, oldalt állott. E kis idő elég, hogy a petroleum nagy része a talajba szivódjék be, holott az, ami a fűhöz, sáskához tapadt, olyan kevés, hogy alig égne. Ha pedig sok petroleummal locsol az illető, az ugyan csak alaposan tönkre tenné a legelőt nemcsak a folyó évre, amikor a jószágnak nem volna miből legelnie, hanem hosszú évekre is, amikor az ilyen petroleumos helyeken a sekély gyökerű növényzet nem igen hajtana ki.

— **Vendéglő a Nagyerdőben.** Horváth János és Bartha Mihály debreceni lakosok még az elmúlt évben arra kérték a városi tanácsot, hogy bocsásson egy holdnyi területet rendelkezésükre a Nagyerdő hátulsó területéből azokból, hogy ott egy vendéglőt építhessenek. A városi tanács, mielőtt érdemileg határozott volna a kérelem dolgában, felhívta vállalkozókat, hogy mutassák be a tervezendő épület rajzát és költségvetését, végül jelöljék meg határozottan a helyet, melyen építeni akarnak. Vállalkozók most bemutatták a tervet és költségvetést, az épület helyének megválasztását a tanácsra bizzák. A 2400 □ öles területet 50 évi tartamra kérik díjmentesen azzal a kötelezettséggel, hogy azt jó karban 50 év múlva az összes épületekkel ingyen bocsátják a város rendelkezésére. A Tanács csak némely függő kérdés elintézése után fog ezen ügyben határozni.

— **A Magyar Védőegyesület közgyűlése.** A Magyar Védőegyesület f. hónap 14-ikén, azaz vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg első rendes közgyűlését a vármegyeház nagytermében. A közgyűlésre az egyesület nem bocsát ki külön meghívókat, szívesen lát mindenkit, aki érdeklődik a magyar ipar iránt. Az elnöki évi jelentést a tagok már megkapták.

— **Siketnémák kirándulása.** A debreceni siketnéma intézet növendékei már javarészen bejárták a szomszéd vármegyék nagyobb városait és községeit, bemutatván ott haladásukat és a tanítás módszerét. Az elmúlt vasárnap Hajdusámsonba rándultak ki Oláh Károly kultur tanácsos és Gácsér József igazgató-tanár vezetésével. A növendékek előadására igen sokan gyűltek össze, csodálattal hallgatták a gyermekek feleleteit. A jó lelkű hallgatóság 86 koronát gyűjtött az iskola részére; míg Ethey János főjegyző magyaros vendégszeretettel látta házában a kiránduló társaságot.

— **Az ipartestületből.** Zelinger Ede ipartestületi elnök lemondott állásáról. Az elnökválasztási mozgalom már is megindult. Ki fogja azonban a nagyfontosságú állást betölteni? még nem tudjuk.

— **A fegyvergyakorlatok alól való felmentés.** A közös hadseregbeli és honvéd tartalékosoknak és póttartalékosoknak a fegyvergyakorlat alól való felmentése, illetőleg annak valamely későbbi időre való elhalasztása iránt benyújtott kérvényeknél a honvédelmi miniszter azt tapasztalta, hogy — noha a kérvények az illetékes közigazgatási hatóság véleményező, vagy igazoló záradékával el voltak látva, — a kérvényekben felsorolt megokolás a valóságnak nem felelt meg teljesen. Ennélfogva a honvédelmi miniszter most küldött leiratában szigorúan meghagyja az illetékes közigazgatási hatóságoknak, hogy a fegyvergyakorlat alól történő felmentésnél, vagy későbbi időre kért elhalasztásoknál a megokolásra felhozott körülményeket hivatalos vizsgálat utján, mindenkor előzetesen határozzák meg és a szabályszerű igazolással csakis akkor lássák el, ha a felmentés, vagy elhalasztás helyes okairól kétségtelen meggyőződést szereztek.

— **Tisztviselőházak.** Az Országos Tisztviselő Szövetség most tervezi a harmadik tisztviselői csoportházat Budapesten a Fehérvári uton. Egy három szobából és mellékhelyiségekből álló lakás 2000 kor., négy szobás lakás 2800 kor. befektetést kíván. Az évi amortizáció pedig 600—1000 kor. Miért ne lehetne nálunk is ilyen olcsó és egészséges telepeket létesíteni?

— **Makó új rendőrkapitánya.** Návay Tamás főispán Horváth Aladár dr. helyettes kapitányt Makó város főkapitányává nevezte ki.

— **Pályázati hirdetés.** A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az 1907. év folyamán 6. időszaki tanfolyam fog tartatni a következő beosztás mellett: május hó 1—21-ig földmives kigazdák; június 1—15-ig erdőőrök; június 18—28-ig lelkészek; július 1—21. és július 24-től augusztus 15-ig néptanítók; végre augusztus 13-tól 31-ig nők számára. Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint, hogy a méhkaptáraknak és méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják. Mindegyik tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek és ezenkívül azok részére, kik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják, a m. kir. államvasutaknak a távolsági forgalom 7—16 vonatszaka között levő valamelyik állomásáról jönnek, a személy és vegyes vonatok III. kocsiosztályában érvényes féláru menetjegyváltásra jogosító igazolványt küldetik, melynek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamról való elutazásokra fog megtérítettni. Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy ezen koronás bélyegjeggyel ellátott folyamodványukat, melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kérelmezik, a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez címezve, felettes hatóságuk utján, a földmivesek és más foglalkozásuk pedig községük előjáróságának ajánlásával ellátva az illető tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal nyújtassák be. Budapest, 1907 március 27. *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

— **Keskenyvágányu vasutak.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki a keskenyvágányu vasutak építése tárgyában. A rendeletnek az a célja, hogy megszüntesse azokat az anomáliákat, amelyek jelenleg a keskenyvágányu vasutak építése körül tapasztalhatók, amiért legalább tizenötféle nyomtávolyu vasutat építenek, ami nagyon megnehezíti a mozdonyok beszerzését. A gyárak nem teljesíthetnek annyiféle megrendelést, amennyi a különböző nyomtávolságu keskeny vasutak intéznek hozzájuk s miután mindenféle mozdonyt keresnek, nem tarthatnak raktáron sekkféle mozdonyt, nem szállíthatják kellő időben s kénytelenek a külföldi gyáraknak átengedni a meg-

rendeleteket. Kossuth rendelete, amely megállapítja, hogy ezentul csak 700 és 760 milliméteres nyomtávolságu keskenyvágányu vasutat szabad építeni, a hazai iparnak csak javára szolgál, mert a kevesebb fajtájú keskenyvágányu vasutak részére könnyebb lesz nagyobb számu mozdonyokat és egyéb járműveket raktáron tartani, alacsonyabb lesz az ár, a szállítási határidő is rövidebb lesz, minélfogva a hazai ipar könnyebben versenyezhet a külföld hasonló gyáriparával.

— **A haduböszörményi Bocskay-szobor.** Hajdu-Böszörményből jelentik: Az itteni Bocskay szoborbizottság a mult héten gyűlést tartott a Bocskay-szobor leleplezése ügyében. Ez alkalommal a leleplezési ünnepély programját a következőképpen állapították meg: Az ünnep június 1., 2. és 3-ik napján lesz. Június 1-én este a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság és tiszántuli ref. lelkészértekezlet gyűléseket tartanak, este 8 órakor ismerkedési estély lesz. Június 2-án reggel 8 és fél órakor gyülekezés a városházánál és vonulás a Bocskay téri templomba, hol 9 órakor ünnepi istentisztelet lesz. Délután 2 órakor a város diszebedet ad. Délután 4 órakor a Magyar Ev. Belmiszteri-Egyesület összejövetele. Június 3-án reggel a Magyar Prot. Irodalmi Társaság és a tiszántuli ref. lelkészértekezlet együttes diszgyűlésre a Kossuth-téri ref. templomban gyűlnek össze. Déli 12 órakor a ref. egyház ad bucsuebedet.

— **Vallásfelekezetből való kilépés.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter, egy előfordult esetből kifolyólag, a vallásfelekezetből való kilépés tárgyában elsőfoku határozatoknak felülbírálnak kérdésében elvi jelentőségű határozatot hozott, melyből kiemeljük a következőket:

A minisztérium eddig is, már több esetben, mint másodfoku hatóság döntött a vallásfelekezetből való kilépés és áttérés ügyeiben fölmerült vitás kérdésekben és csak kivételes esetekben bizta a fokozatos elbírálást a közigazgatási hatóságokra, amely esetekben delegált hatáskörben jártak el. Arra való tekintettel, hogy többnyire csak tények megállapítása és alakszerűség megtartása alkotja a vizsgálat tárgyát, és mert a törvényekben és rendeletekben meghatározott szabályoknak egyöntetű alkalmazása ezekben az ügyekben kívánatos, ennélfogva az igazságügyminiszterrel egyetértőleg megállapodott abban a vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy a vallásfelekezetekből való kilépés, vagy áttérés alakszerűségénél fölmerülő vitás kérdésekben elsőfokban a járási főszolgabíró, illetőleg polgármester illetékes a határozat hozatalára, és az ezen határozat ellen esetleg beadott föllebbezések felől a másodfoku s egyszersmind végleges döntést a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak tartja fenn.

— **Tanuljunk más városoktól** Lapunk legközelebi számának vezetőcikkelyében felhívtuk az illetékes köröket annak meggondolására, hogy mily áldásos és hasznos volna egyesekre és a városra, valamint közgazdaságunk emelésére egyes nagyobb ipari vállalatok és gyárak alakítása. Másutt ugyancsak serénykednek a vállalatok létesítésén. Aradon hus nagyvágó készül. Neszmélyen egy évi tíz millió darab téglá és cserép gyártásra berendezett gyár kezdi meg működését. Szegeden két- és fél millió korona tőkével olajfinomító gyár készül. Székes-fehérváron gyufagyár. Pozsonyban részvénytársaság alakul és megszerezte a Vestenféle zománcedény gyárat és azt kibővíti.

— **A marostordai főispán beiktatása.** Marosvásárhelyről jelentik, hogy ifju Ugron Gábor főispán beiktatása szombaton ment végbe a városházán és a megyénél szép ünnepségek között. A beiktatáson Ugocsa, Tordaaranyos, Kiskükü-

lló, Csik, Udvarhely és Kolozs megyék képviseltették magukat. A beiktatási ünnepségen jelen voltak: idős Ugron Gábor, Kállay Tamás, Bródy Ernő, Fogarassy Zsigmond, Miksa Péter, Pataky László és Györgypál Domokos orsz. képviselők, Désy Zoltán államtitkár, Urmánczy Nándor, Bedőházy János vármegyei képviselők. A vármegyénél fél 10 órakor Nagy József alispán elnöklésével közgyűlés volt, amelyre küldöttség hívta meg a főispánt, aki székfoglaló beszédében békére és egyetértésre hívta fel a törvényhatóságot. Szomoruan látja, — ugymond — az egyenetlenséget, melynek oka egyrészt a felfüggesztett tisztviselők támadásában, másrészt támogatásában keresendő. Ezt az ügyet gyorsan be kell fejezni s ennek útját a legfőbb fórum, a köztudatra átment igazság érzete megtalálja. Akik bűnösök, azok bűnhődjenek, akik pedig nem bűnösök, azok állásukba visszahelyeztetnek. Ebben meg kell nyugodni. Kéri a maga és a kormány részére a törvényhatóság támogatását. Désy Zoltán a törvényhatóság nevében üdvözölte a főispánt. Macskássy István a felfüggesztett tisztviselők visszahelyezésére alakult autonómpárt nevében pártprogramjának támogatását kérte. Azután a vármegyei tisztviselők, hatóságok, vendégtörvényhatóságok tisztelegtek a főispánnál. A városnál 11 órakor kezdődött a főispán beiktatása a Bernády polgármester elnöklésével tartott közgyűlésen. A beiktató közgyűlés és eskütétel után Bernády polgármester üdvözölte ifj. Ugron Gábort, majd ennek székfoglalója után Szakács Péter köszöntötte. Végül a városi hatóságok, a függetlenségi párt, a katonatiszti kar és a egyesületek fogadása következett. Délután 1 órakor banket volt.

— **ELADÓ BOR.** Érmelléki, diószegi az ezernyolcszáznyolcvanas évekből, mintegy 50 hektoliter, valamint 1903. és 1904. évi ugyanottani rizling 20—25 hektoliter eladó. Medgyaszay Miklós árvaszéki ülnöknél (városház I. em. 23.) ajtó.

Szerkesztői üzenetek.

Tisztviselő. Levelét, mely sok igazságot tartalmaz, megkaptuk. Amiket ön kérdez, mi már régen kérdezzük, sajna azonban megnyugtató feleletet sehonnan sem kaptunk. Mig más városok tisztviselői híven követik a biblia tanácsát „kérjétek és megadatik, zörgessetek és megnyitattik“, addig mi csodálatos egykedvűséggel várjuk azt a bizonyos sült galambot. Mintha csak a lelkünk nehezedett volna a Dante-féle pokolkapu felírás: „hagyjatok fel minden reménnyel“. Mi megtettük kötelességünket, mert felszinen tartottuk az eszmét. Arról nem tehetünk, hogy jogos reményeink pusztuló félben vannak. Egyébiránt a legutóbb készített fizetésrendezési javaslat a háromtagu bizottságnál van jó régen, hogy azonban mi késlelteti annak a plenum elé való terjesztését, talán a bizottság tagjai sem tudják megokolni. Mig más városokban a fizetésrendezés kérdését már régen megoldották a legnagyobb jóakarattal, mig egyes városok, mint Pozsony, a lakásnép is beveszik a nyugdíjba, addig nálunk a fizetésrendezést drágasági pótlékokkal igyekeznek elodázni.

F. Gy. Szatmár. Szívesen veszünk valamelyes cikkelyt. A nyár folyamán ellátogatunk az ügyek megbeszélésére. Hátba nyélbe üthetjük a dolgot.

Önkéntes ifju. A katonai és illetőségi ügyosztály bármely tisztviselője bizonyára szíves készséggel ad felvilágosítást.

B. I. Szíveskedjék a felelős szerkesztőt bármely nap délelőtt a hivatalos órák alatt meglátogatni. A kéziratot addig megőrizzük.

Dodo. A tárcacikkek még nem jelentek meg külön könyvben, a másikat azonban lapunk szerkesztőségében megszerezheti fizetve 1 kor. 60 fillérért, diszkötésben 8 koronáért.

Adófizető. Az adóügyi osztály adókiadó hivatala köteles önt a kérdéses dolog felől felvilágosítani. Ellenkező esetben forduljon az adóügyi tanácsnokhoz, aki intézkedni fog a dologban.

Kiváncsi. A kértettt sohasem volt zsidó, mert egész nemzetsége róm. kath. Ami másik kérdését illeti, úgy van, amint ön gondolja.

K. Gy. Helyben. Erdélyből még nem kaptunk érdmleges választ. Méltóztassék türelemmel lenni, mert ezek a jó urak olyanok, mint a vicinálisok: mindig késnek.

Sz. G. A városi muzeum szívesen vesz minden régi dolgot. Okosan teszi tehát, ha régi tárgyait ott helyezi el. Mindnyájunk kötelessége az, hogy gyarapítsuk muzeumunkat, mely már is fölkelte az illetékes körtök figyelmét.

Haragos. Jól sejtette, mert haragos cikkelyét nem közöljük. Semmi kedvünk sincs ahoz, hogy másoknak kellemetlenséget okozzunk, éppen meg ok nélkül.